

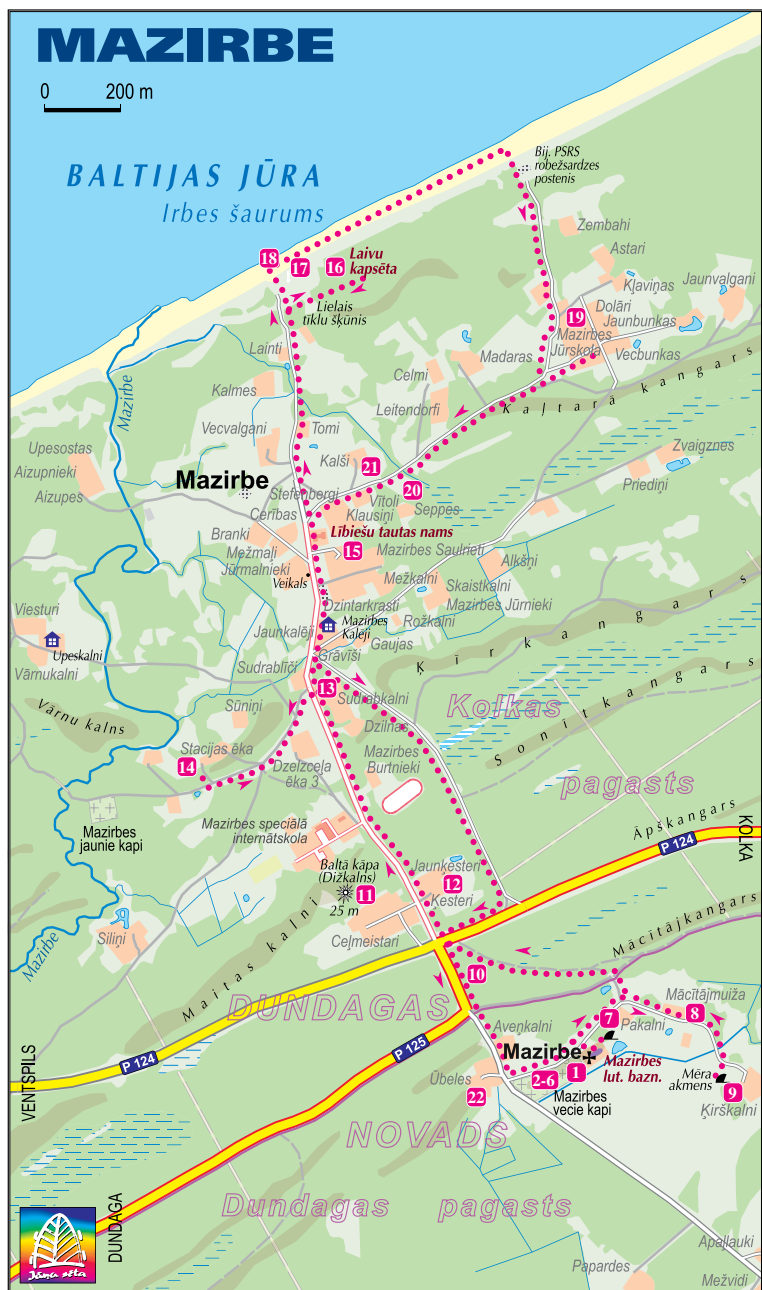

Slītere aicina!

KĀJĀMGĀJĒJIEM

IEPAZĪSTI MAZIRBI

Slīteres nacionālajā parkā, izņemot rezervāta režīma zonu, var brīvi staigāt, vērot augus, dzīvniekus un ainavas, ogot, sēņot, peldēties (izņemot Kolkasragu, kur to nedrīkst drošības apsvērumu dēļ!), sauloties, braukt ar divriteni un laivu. Saudzēsim vērtības, kuru dēļ šeit esam atbraukuši!

MARŠRUTA RAKSTUROJUMS

Maršruts paredzēts aktīviem gājējiem vai nūjotājiem. Tajā ietverta Mazirbe un tuvākā apkārtnē, lībiešu tautas kultūras un vēstures liecības, kas vēsta par cilvēku dzīvi piekrastē daudzauz gadsimtu garumā.

Mazirbe, kas vēsturiskajos avotos minēta jau 1387. g., bija lielākais lībiešu ciems Kurzemes piekrastē. Vēl nesēnā pagātnē – arī nozīmīgs zvejniecības un kuģniecības centrs. Mūsdienās Mazirbes vārds saistās ar Lībiešu tautas namu un ikgadējiem lībiešu svētkiem.

- Laiks:** Visu gadu
- Garums:** Ap 7 – 10 km
- Aptuvenais laiks:** ~ 2 – 3 h
- Grūtības pakāpe:** Vieglas
- Ceļa segums:** Pārsvař asphaltēts un grantēts ceļa segums
- Sākums:** Mazirbes baznīca
- Beigu punkts:** Mazirbes baznīca
- Maršruta gaita:** Mazirbes baznīca – Mērakmeņi – Lībiešu tautas nams – Laivu kapsēta – Baltijas jūras krasts – Mazirbes baznīca (sīkāks maršruta gaitu sk. „Interesantākie apskates objekti“)
- Marķējums:** Dabā atsevišķus posmus paredzēts marķēt ar krāsu atzīmēm uz kokiem
- Alternatīvas:** Kā maršruta sākumu var izvēlēties Lībiešu tautas namu. Maršrutu var turpināt pa marķēto velomaršrutu „Kolka – Mazirbe – Sikrags” vai jūras krastu līdz Kolkai (ap 20 km) ar nakšņošanu kādā no piekrastes ciemiem.
- Attālums no Rīgas:** 170 km
- Loģistika:** Apļveida maršruts, kur atgriežas sākuma punktā.
- Der zināt!** Šī informācijas lapa noderēs līdz maršrutā.
- Neatliekamās palīdzības dienestu tālrunis: 112**

TŪRISMA PAKALPOJUMI

- Tuvākās naktsmitnes:**
  - Mazirbes Kalēji 63248374, 29213412
  - Upeskalni 29259510
- Veikali:** Mazirbes centrā
- Informācija:**
  - www.kolkasrags.lv 29149105;
  - www.celotajs.lv 67617600;
  - www.livones.lv
  - www.talsurajons.lv 63224165;
  - www.ziemelkurzeme.lv 63232293, 29444395

Laivu kapsēta

Jūras krastā pie Mazirbes. Foto: Talsu TIC arhīvs

Slīteres nacionālo parku (kā rezervāts dibināts 1923. g.) pamatoti divi par Baltijas jūras iepriekšējo attīstības stadiju „brīvdabas muzeju”. Šo ģeoloģisko notikumu mūsdienu „dzīvi” liecinieki ir Slīteres Zilie kalni – stāvā, līdz 20–30 m augstā Baltijas ledus ezera senkrasta kāple (Baltijas jūras stadija pirms 10 000 gadu), Stiebru kalni – Ancilus ezera senkrasts (pirms 8–9 tūkstošiem gadu), bet Eiropā pēc platības lielākā – kangaru (kāpu vaļņi) un vīgu (mitras starpkāpu iepakas) ainava ir Litorīnas jūras laika veidojums (pirms 4–7 tūkstošiem gadu). Maigais Ziemeļkurzemes klimats ir iemesls, kādēļ šeit ir liela augu sugu daudzveidība (ap 860 sugu), un sastopami arī daudzi Latvijā reti augi (piem., parastā īve un Baltijas efeja). Sava veida „nopelns” šejienes dabas vērtību saglabāšanā bija arī jūras piekrastē kādreiz pastāvošajam padomju militārajam režīmam, kura dēļ piekraste pusgadsimta garumā saglabājās apmeklētāju un būvniecības ziņā mazskarta. Tā laika liecinieki ir pamestās PSRS armijas bāzes un dažādi militārie objekti. Slīteres nacionālajā parkā atrodas viens no populārākajiem Latvijas tūrisma objektiem – Kolkasrags, kuru gada laikā apmeklē vairāk nekā 50 000 ceļotāju, bet putnu pavasara migrāciju laikā stundā pār ragu pārlaižas desmitiem tūkstošu putnu. Baltijas jūras krasta posmā – t.s. Lībiešu krastā no Melsnīla līdz Ovišiem ir saglabājušies lībiešu (viena no mazākajām pasaules tautām) zvejniecietiem un citi to kultūras liecinieki. Tūristu vajadzībām izveidotas četras dabas takas, velomaršruti, skatu tornis, apmeklējama Slīteres bāka.

Slīteres nacionālajā parkā ir izveidoti vēl vairāki pārgājēju, velo, ūdens un auto tūrisma maršruti – meklējiet maršrutu lapas www.celotajs.lv un atzīmes dabā!

1 Mazirbes luterāņu baznīca – celta 1868. g. Kalpojusi arī kā dienas orientieris kuģotājiem. Laika gaitā, īpaši pēc Otrā pasaules kara, dievnamam vairākkārt cietis, līdz pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu sākumā atjaunots. Te savulaik dievkalpojumi notikuši pat lībiešu valodā. Uz ēkas fasādes 3 vietās redzama savdabīga zīme – krusta krusts.

2 Veco kapu kalniņš – viduslaiku un mūsdienu kapsēta. Ir versija, ka kādreiz šeit bijusi sena svētvieta. Te atrodas vairāki interesanti objekti (3.–6.).

3 Priede – valsts nozīmes dižkoks 3,17 m apkārtmērā. Saglabājies stāsts, ka kāds viesstrādnieks padomju laikā ar motorzāģi izzāģējis kokā dori (redzama no kapsētas puses), lai tiktu pie bišu medus.

4 Vecā Taizeļa piemineklis – rakstnieka Marģera Zariņa stāstā un lugā aprakstītā vecā Taizeļa prototipa – zvejnieka Nika Freimaņa (1845.–1908.) kaps.

5 Vilkača kaps – teikām un spoku stāstiem apvīta vieta – sens ar akmeņiem apkrauts kaps – it kā vienīgā Latvijā zināmā vilkača kapa vieta.

6 Piemineklis A. Bertholda vecākiem – kapteiņa A. Bertholda vecāku kapu vieta ar savdabīgu kapa pieminekli.

7 Mēra akmens pie baznīcas – uz akmens virsmas bijis (šobrīd izdzisis un nav redzams) teksts, saskaņā ar kuru lībiešus pieveicis Zviedrijas karalis Kārlis IX un mēris (akmens atrodas mēra upuru kapu vietā). Tagad tur virsū uzlikts ir arī otrs (vismazākais) akmens, kas kādu laiku bija pie Pakalnu mājām un, kura teksts ir izdzisis.

8 Bijušās mācītājmuižas dzīvojamā ēka – celta 18. gs., bet 19. gs. vidū pārbūvēta. Te pirmoreiz iesvētīts lībiešu karogs. Šobrīd notiek mācītājmuižas kompleksa atjaunošanas darbi. No 2009. gada septembra te darbojas Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Rekolekciju centra atpūtas mājas.

9 Lielais Mēra akmens – ar tajā iekalto tekstu (vēl nedaudz saskatāms) vēsta nākamajām paaudzēm par tā laika vietējo mācītāju (kurš gan nomira mēri), par pastorāta izveidi Sīkragā, ko drīz vien pārcēla uz Mazirbi. Mēra akmens ir arī piemineklis sešiem plašākas apkārtnes draudzes mācītājiem. Visi trīs akmeņi vēsti par 1710. gada Lielo mēri un teksti akmeņos iegravēti Mazirbes mācītāja Petrona laikā no 1711. līdz 1734. g.

10 Kaziņmežs – neliels meža masīvs austrumos no Cirstes – Mazirbes ceļa krustojumā ar Kolkas – Ventspils ceļu. Teiku vieta. Cauri Kaziņmežam pa Krustceļu nonākam pie Kolkas – Ventspils ceļa (P 124) krustojuma.

11 Baltā kāpa – arī Dižkalns, Baltais kalns – tuvākās apkārtnes augstākais punkts (25 m vjl).

12 Kēsteri – lībiešu kultūras darbinieka un ērģelnieka Kārļa Staltes (1870.–1947.) dzimtās mājas.

13 Sudrabkalni – bijusi aptieka, līdz pagājušā gadsimta astoņdesmito gadu beigām – ambulance, vēlāk – pamatskola, tagad – privātmāja.

14 Bijušais šaursliežu dzelzceļš – saglabājusies stacijas vieta, bagāžas noliktava, stacijas priekšnieka dzīvojamā ēka, kā arī paša mazbānīša „stiga”.

15 Lībiešu tautas nams – 1939. g. uzceltā ēka ir sava veida lībiešu identitātes simbols. Tajā izvietota lībiešiem veltīta fotogrāfiju izstāde.

16 Laivu kapsēta – veidojusies pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados, kad Padomju armija centās ierobežot zvejniecību piekrastē, kā rezultātā laivām vairs nebija pielietojuma un tās novietoja piekrastes kāpās. Saglabājies nostāsts, ka robežsargi pat paši dedzinājuši laivas. Pēc cita nostāsta – PSRS robežsargi aizliedza seno tradīciju dedzināt vecās laivas Līgo vakarā. Pa ceļam uz laivu kapsētu no ārpuses apskatāms **Lielais tiklu šķūnis**.

17 Zvejnieku kooperatīva zivju pārstrādes cehs – šobrīd saglabājušās tikai pamatu atliekas (darbību izbeidza 1978. g.).

18 Zvejnieku ostas steķu paliekas redzamas jūras krastā un jūrā iepretim Mazirbei kā atmiņas no kādreizējā zvejnieku kooperatīva „Zivs”, kas te darbojās pagājušā gadsimta 30. gados. Tālāko maršruta daļu turpinām gar jūras krastu (ap 0,7 km) līdz robežsargu tornim, kur griežamies pa labi un dodamies līdz Jūrskolai.

19 Bijušās Jūrskolas ēka – jūrskolā (1894.–1914.) izglītību ieguvuši vairāk kā 1000 studenti. Padomju laikā te atradās Padomju armijas robežsardzes punkts. Saglabājies robežsargu tornis. Pa ceļam uz jūrskolu redzamas mežainas jūrmalas kāpas ar nelielām ēkām, kas veido interesantu piekrastes ainavu. Ceļu, kas savienoja Jūrskolu ar jūru, kādreiz sauca par Kapteiņu gatvi vai Kapteiņu ceļu.

20 Sepi – klētiņu ar piedurpakšu baļķu savienojumiem stūros pagājušā gadsimta 20 – 30 gados cēlis Mazirbē ienākušais igauņis Jēkabs Jaga.

21 Kalši – 20. gs. sākumā celta dzīvojamā ēka. Mūsdienās atjaunota, saglabājot Brausku ķieģeļu ceplī dedzinātos ķieģeļus mājas sienā.

22 Bijusi kroga vieta – Ūbelēs, Mazirbes – Cirstes ceļa malā.

Mazirbes luterāņu baznīca

Vecā Taizeļa piemineklis

Vilkača kaps

Bijušās mācītājmuižas dzīvojamā ēka

Kaziņmežs

Bijušais šaursliežu dzelzceļš

Lībiešu tautas nams

Veco kapu kalniņš

Priede

Mēra akmens pie baznīcas

Lielais Mēra akmens

Baltā kāpa

Bijušās Jūrskolas ēka